

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

1193

DEVENTER

CACOGRAPHIËN.

TE DEVENTER,
BIJ G. BROUWER. — 1875.

F 23

1193

F. 23

RIJKSUNIVERSITEIT LEIDEN

0560 2250

THE HISTORY OF THE NETHERLANDS

HOE MEN NEDERLANDSCH SCHRIJFT

VERKRIJGT EN AANZIEHT

DE OUDSTE GRAFFSCHAFTEN

HOE MEN NEDERLANDSCH SCHRIJFT,

OFFICIEELE EN NIET-OFFICIEELE

C A C O G R A P H I E Ë N,

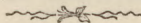
TEN DIENSTE VAN HET

MIDDELBAAR ONDERWIJS.

VERZAMELD DOOR

A. J. KRONENBERG,

Leeraar aan de H. B. S. te Deventer.

TE DEVENTER,
BIJ G. BROUWER.
1875.

HOE MEN NEDERLANDSCH SCHRIFT.

OPGELEID IN HET ONTWERPEN

CALCOGRAPHIËN.

DE WETEN VAN HET

WISSELBAAR ONDERWIJS

NED.
LETTERK.

TOEGELIJD
M. G. BROUWER
1874

V O O R R E D E.

Leeraren, die 't met mij eens zijn, dat bij 't onderwijs in de Nederl. taal de hoofdzaak is, de jongens goed te leeren stellen, zijn waarschijnlijk vaak gestuit op de moeielijkheid, geschikte onderwerpen te vinden, waarover de leerlingen opstellen konden maken.

Dikwijls heb ik den jongens belachelijke brieven, slecht gestelde rapporten, dwaze advertentiën enz. voorgelegd en gezegd: »Veronderstelt dat jelui 't zelfde zoudt willen schrijven, rapporteeren, adverteeren, hoe zoudt ge 't doen?» Zoo iets viel zeer in den smaak, de jongens vonden 't aardig en deden 't met plezier.

Om die reden heb ik eenige dergelijke stukken bijeengezocht. Mocht deze methode een ander even goed bevallen als mij, dan beloof ik de kleine verzameling te vergrooten: legio officieele en niet-officieele cacographieën heeft men maar 't grijpen.

A. J. KRONENBERG.

INHOUD.

Bladz.

VERSLAG VAN EENE PLAATSELIJKE SCHOOLCOM- MISSIE OVER DEN TOESTAND VAN HET LAGER ONDERWIJS.	1
BEREDENEERD VERSLAG VAN DEN TOESTAND VAN HET ONDERWIJS IN DE GEMEENTE..... 1873 .	3
LET WEL	4
EEN HUWELIJKSAANVRAAG	5
EENIGE EN ALGEMEENE KENNISGEVING.	6
ER WORDT GEVRAAGD	7
JASPIS MARIA: VAN DE LINDE.	8
KERSFEEST	9
TELEGRAFISCH BERICHT	11
ADRES VAN DE NACHTWAKERS AAN DEN EDEL ACHTBARE HEER DEN HEERE BURGEMEESTER	

EN WETHOUDERS DER RESIDENTIE 'S GRAVEN- HAGE.	13
OPDRAGT AAN MIJNE GEACHTE LEZERS EN LE- ZERESSEN	14
AAN DE HEEREN VAN HET GEREFORMEERD ARM- BESTUUR	15
BROKSTUKKEN UIT EEN ZENDBRIEF VAN EEN HOOG- GEPLAATST AMBTENAAR BIJ HET ONDERWIJS, AAN DE LEERAREN VAN DE H. B. SCHOLEN	20
OPSTEL	25
HET IS LOGENTAAL	26
BRIEF VAN E. BOTJES EN G. VOORTHUIS	27
EEN BRIEF VAN EEN KORPORAAL UIT ATCHIN	29

V E R S L A G

VAN EENE

PLAATSELIJKE SCHOOLCOMMISSIE, over den toestand van het lager onderwijs.

Aan den Raad der Gemeente

Mijne Heeren!

Wij hebben de Eer U: A: aan te bieden het verslag van het onderwijs van 1873, bedoelt bij Art. 64 der Wet van den 13 Aug. 1857. benevens tabel E: van het Onderwijs voor de laagere scholen.

Aangenaam zoude het ons zein hierover gustig rapport te kunne uitbrengen, maar moeten helaas het tegendeel melden, daar het getal van het onderwijzende Personeel zoo klein is geweest, dat

er geen behoorlijk onderrigt (vooral in de Dorpschool) in alle vakken van *a* tot *i* konde gegeven worden, en dit zich maar hoofdzakelijk heeft kunne bepaalen in de vakken *abc*.

Tot ons genoegene kunne wij egter melden genoemde toestand verbeterd is, daar het onderwijzende personeel in de Dorpschool bij ons laatste Schoolbezoek met 1 Hulp onderwijzer vermeerderd, en in de Buurt School weder voltallig was, als mede dat er door U. A. middelen beraamt worden, om dit in de Dorp School ook weder voltallig te maaken.

Wat de verandering in het Onderwijzende Personeel betreft kunne wij U melden de Hulp onderwijzer in de Dorp School vertrokken, en tot Hulp Onderwijzer benoemt is, de Hoofd onderwijzer, en in de Buurtschool de vacante plaats weder vervult is door het benoemen van de Hulp Onderwijzer

Verder kunne wij niet anders dan onze bijzondere tevredenheid betuigen, over de bekwaamheid van het thans Onderwijs gevende Personeel, en hoope wij ons nog lang in hun bezit te moogen verheugen.

Ook brengen wij U: A: bij deze onze gelukwenschingen toe met het welslaagen van de poogingen

aangewent om subsidie te verkrijgen tot de aanbouw van een Nieuw School Lokaal in hen Dorp, en zal hierdoor in eene groote behoeften voorzien worden, daar het tegenwoordige te klein was.

Behalve de Hoofd en Hulp Onderwijzers waaren in de Scholen aanwezig: (volgt aantal kinderen) Ingesloten de rekening der Plaatselijke School-Commissie voor Reis verblijf en Bureau kosten over 1873.

BEREDENEERD VERSLAG

van den toestand van het Onderwijs in de gemeente 1873.

door de plaatselijke schoolcommissie aldaar ingevolge enz.

Het Schoolgebouw in 1855 bijna geheel vernieuwd met subsidie van het Rijk en de Provincie is in twee vertrekken verdeeld en kan 350 kinderen bevatten, dit ruime schoollocaal is verder zoodanig ingerigt dat de gezondheid der leerlingen geen nadeel wordt toegebracht, en alle Zaterdag, als

ook de privaten, behoorlijk worden schoongemaakt, en alzoo een goed en wel ingerigt schoolgebouw is te beschouwen, dat door de gemeente wordt onderhouden.

Den Hoofdonderwijzer is een zeer bekwaam en ijverig onderwijzer de hulp- onderwijzers waren geschikte en vlijtige Jongelingen, en allen van een goed gedrag

Dit Schoollocaal is voor de bevolking en behoefte voldoende, en is daar omtrent geene verandering bevolen, kunnende de commissie hierbij met genoeg vermelden dat ook in 1873 even als vroeger, tuschen de kinderen van Hervormde Ouders, en de weinige kinderen van Roomsche Catholieke ouders en Israelieten (een huisgezin) Steeds de gewenschte overeenstemming en verdraagzaamheid bestaat, en door de onderwijzers met alle doenelijke gelijkheid worden behandeld, zoodat hier omtrent geen de minste ontevredenheid is waargenomen.

LET WEL.

Te Wijhe en op vele andere plaatsen worden er en zijn er verscheiden publicke verkoopings van mannevakturen enz. gehouden en verkoecht

vor preizen daar ik als Winkellier en andere Winkelliers niet tegen kan op konkereren; ik krijg mein goederen ook uit de erste hand, doch ik moet als eerleik man ze betallen en houw mij met gene zwendelarei op; want een Schwendelnogoetie is het en 10 of 20 perzent zal het einde dar van zijn; waromme die goederen niet bij hem ter platse verkocht? warscheinleik om niet door dezen of geennen creditteuren gestuit te worden; daarom zal het wel weg moeten, laat ze in hun eiggen platse bleifen dat zou beter zijn dan ons Winkels zooveelen schadde te berokenen aan de gezeten Winkelliers, die ook zwaare lasten moeten betalen.

Z. C.

EEN HUWELIJKSAANVRAAG, een weduwnaar uit een burger Lijke stand en gezond van gestel. P. G. twe en zestig Jaaren out en honderd negen en Cestig gulden pencieoen een oble gaattie op Rus Land van duizent. gulden. vijfperzend en van alles dubbelt onder Legen en van een vatzoendelijke vamielje, en woond ver buiten de stat en nu geloozeert in amsterdam en wensten met een Jufvrouw of met een Weduwe zonder kinde-

ren en van een gezont gestel en van gelijke stand van veertig tot vijftig jaaren out En die ook wat vermogen mee kan brengen om in een stil Leven te Lijden tot een christe Lijke opbouwning; wens-ten in kennis te komen om na volkloende kennis making en naar goet vinding een HUWELIJK TE SLUITEN en een stipte geheimhouding, zij die hierop acht slaan worden verzocht onbeschroomd zig met franco briefve onder Letter D. Z. te adde-rezeere En te wende aan de dierectie Handelsblat.
(*Handelsblad* 27 Juli 1873.)

Eenige en Algemeene kennisgeving.

Oosteinde *Aalsmeer*, den 5 Februarij 1872. Heden avond te 8 ure ontsliep zacht en kalm, aan eene kortstondige ziekte van 4 dagen mijne innig ge-liefde Echtgenootte LIJSJE DORREBOOM, in den jeug-digen leeftijd van 25 jaren, jongste dochter van PIETER DORREBOOM en GRIETJE ZUIDLAND, beiden overleden te Zunderdorp, dit verlies van haar is voor mijn diep te betreuren, van waar ik thans met 2 onnoozele kinderen die dit verlies niet kun-nen beseffen, en dit haar eigen kind oud 14 maan-

den en een voorkind waarover zij stiefmoeder was, oud ruim vijf jaren. Diep in droefheid ben ik als hare Echtgenoot thans gedompeld. Hopende dat ik haar in de volmaakste zaligheid moge weder vinden en dat haar afsterven een gewin in den Hemel zij,

De diepbedroevende vader

BAREND LAMMES Cz.

met zijne twee onnoozele kinderen.

Er wordt gevraagd tegen primo April eene boerenknecht in een klein bedrijf, bij een weduwe, die tevens ook niet onbekend is met de voermanschap; loon na bekwaamheid en van goede bewijzen voorzien. Brieven franco aan P. Ham te Hoog-Karspel.

(*Purmerender Courant* 24 Februari 1872.)

JASPIS MARIA : VAN DE LINDE

Lieve Broeders en Zusters

Heilige Gezegende SabbatVerkwik Zevende Rustdag is Saturdag voor alle Menschen en beesten

Ik ben een Fries en zal Overwinnen Friesen is het begin van Nederland Ik heb te Koop Beste Friese Kool Rapen voor 60 Cents het halve mud en Beste Friese Wortelen voor 50 Cents die nu Lekker en Goedkoop eten wil die kome spoedig om te halen en die er goed op past kan dezelfde aan Mei toe bewaren zij zijn nu Fris bij de Boer weg Liggende met het schip top Oranje op de Prinsegracht aan de groenmark bij de Looijerstraat die goederen heeft na Harlingen of Franeker 15 Cents p 100 Nederlands pond niet te veel ruimte nemende. Zondag is de eerste werkdag der week voor alle menschen en beesten er is niet een mensch in de gansche wereld die een bewijs heeft dat de zon of de maandag een rustdag is welk een dwaasheid.

(*Handelsblad Mei 1874.*)

December 1874.

OPSTEL.

KERSFEEST.

Zoodra het Sint. Nicolaast komt moet ik al pret, die de andere jongens smaken, met leede oogen aanzien. St' Nicolaas zegt mijn vader is geen feest voor ons, dat is een feest voor de Roomschen: Maar hoewel het een Roomsch feest is zou ik toch wel gaarne eens op zoon avond naar de stad willen gaan om, die eens te gaan zien, dit heb ik echter nog nooit gedaan als kind gaf ik er nog zooveel niet om, want dan wachtte ik altijd nog maar tot Kersmis; want dan vieren wij feest, s'avond tot 8 uur wordt onze nieuws gierigheid op den proef gesteld; maar zoodra heeft de klok nog geen 8 uur geslagen of de vleugeldeuren gingen open en wij kinderen gingen met bedaarden tred naar binnen. Dan zagen wij een grooten boom vol met lichten behangen en allerlei mooie presentjes er om heen. Als kind vond ik dit zeer prettig en ik verlangde er altijd zeer naar. Als wij dien boom dan goed bezien hebben, gaat ieder

op zijn stoel en heerscht er een oogenblik stilte, in dien tusschen zeggen wij ieder een vers op en zoodra als dat gedaan gaan mijn zusters eenige stukken spelen op de piano. Dit duurt allemaal tot 9 uur en dan gaan mijn ouders aan het uitdeelen van alles wat er aan den boom hangt, zoodat die boom waar wij eerst zooveel achting voor hadden heelemaal geplunderd werdt. Zoodra als onze ouders, dan zoo wat alles er hebben afgehaald wordt de boom op den grond gezet; mogen wij ieder de rest er afhalen. Nadat dit alles afgeloopen is, gaan wij alles eens bezien wat een ieder gekregen heeft, en gaan de groote menschen rondom de tafel zitten theedrinken. Tegen half elf gaan de kinderen naar bed en, de oudere menschen gaan, naar een andere kamer, waar het souper gereed staat, dit souper duurt dikwijls wel een uur, zoodat mijn oom en tante die altijd dien dag bij ons komen eerst dikwijls ter middernacht naar huis gaan. In de laatste jaren blijf ik ook altijd zolang op en daar de Kersboom eigenlijk alleen voor de kinderen gemaakt wordt zoo levert hij voor mij niet zooveel plezier meer op. De Kersboom is nog geen vijf dagen voorbij of er komt weer een nieuw feest. n. m. l. Nieuw-jaar. Dit vind ik altijd het heer-

lijkste feest om overal rond te gaan, met een loger van mij, met een zak vol visees en als wij dan bij de boeren zijn, dan steken wij verscheidene van die visees af en werpen die in de kamer rond. De meiden springen dan allemaal verschikt op: maar zoodra zij van de schik zijn bekommen, doen zij hetzelfde met ons. Wij gaan ook altijd bij de boeren, waar zulke schikachtige meiden zijn en tevens bij hen, waar wij altijd op een glaasje wijn en oliekoeken onthaald worden.

TELEGRAFISCH BERICHT!

Het groot beroemde Bonefangs Toovenpaleis komt!

De ondergeteekende doet aan het geëerde publiek berichten dat hij voor het eerst hier is gearriveerd, en maar eene voorstelling zal geven in de Hoogere Tooverkunst, toeren welke verre boven andere dergelijke stukken zullen uitmunten en bestaan in 5 afdeelingen op een open vrij tooneel.

Daar hij aan het geëerde publiek bekend maakt dat zijn buitengewone behendigheid genoegzaam

bekend is, zullen zijn werkzaamheden bestaan in Tooverkunst, hetwelk nooit vertoond is, zonder komperes of handlangers, zonder Electriche of Galvanische toestellen, alles uit den vrijen hand, zoo dat hij met Uitheemsche Kunstenaars in zijn vak durft wedijveren.

Daar hij de eer heeft gehad op te treden voor Z. M. de Koning der Ned., de Kroonprins van Zweden en de Prinses von Wied, (zie 's Haagsche en Arnh. Cour. v. 1° Mei 1874.

TOT SLOT:

UITVOERING VAN MUZIEK EN DANS.

Daar de Toovenaar in costuum optreedt en geene kosten noch moeite heeft gespaard, en niets onbeproefd zal laten het Publiek een aangename avond te verschaffen (hetgeen zelfs mondelings zal erkend worden niet te vergeefs mij met een bezoek vereerd te hebben), vertrouwt hij voor een talrijk Publiek te zullen optreden.

UEd. Dw. Dienaar,

J. BONEFANG, *Directeur.*

*Aan den Edel, Achtbare Heer, den Heere
Burgemeester en Wethouders der Residentie's Gra-
venhage.*

Namens het geheele personeel Nachtwakers!

Geven steeds allen met verschuldigten eerbied te kennen, dat zij het wintersaisoen te gemoet zien, en des vorigen jaars eenmaal hun respectievelijk verzoek-request hadden ingezonden, in de hoop van een gunstig advies, doch na verloop geen advies, in het belang van hunne gezinnen, omtrent verhooging van tractement, zoo nemen zij een jaar later, weder de vrijheid, om het hart van den Edel Achtbare Heer Burgemeester en Wethouders in te winnen, ten aanzien het personeel meestal bestaat uit mannen, met groote gezinnen, zoo twijfelt het personeel geenszins, of den Edel. Achtb. Heer Burgemeester en Wethouders zullen cenparig beoordeelen, terwijl 't tractement van de nachtdoende politie te klein is, om bij gelegenheid van heden tot doorlopend den barre winter, niet onredelijk kan geacht worden, om respectievelijk een kleine verhooging te vragen! daar het voor hun haard noodig is, zoo een dusdanig eerbiedig verzoek in te zenden.

O P D R A G T

AAN MIJNE GEACHTE LEZERS EN LEZERESSEN.

Ik neem de vrijheid UEd. dit werkje aan te bieden, om door het verkoopen van hetzelfde, het brood voor mij en mijne kinderen te verdienen. Ik twijfel dan ook niet, indien ieder Lezer overdenkt, hoe hartverscheurend het is, voor eenen vader, uit den fatsoenlijken stand geboren, als zijne kinderen vragen om brood en hij het niet kan geven, daar men door vele tegenspoeden tot dit vak is gedaald en nog zoekt om op eene eerlijke en betamelijke wijze het brood te verdienen. Hopende dat elk Lezer zal bedenken, datgene, wat eenmaal de mond der waarheid heeft gezegd: Ik ben hongerig geweest en gij hebt mij te eten gegeven; ik was naakt en gij hebt mij gekleed; zooveel gij dit aan den minsten mijner broederen hebt gedaan, zoo hebt gij het aan mij gedaan; alsdan zal ik een gunstig debied hebben en een iegelijk zal mij verblijden — en het boekje in eigendom behouden.

.....

Aan de Heeren van het Gereformeerd Armbestuur.

Zeer geachte Heeren

Daar ik ondergeteekende niet bespraak van taal ben heb ik mij verstout tot de Heeren te schrijven mijn verzoek is om met mijn oude moeder weder van het gesticht te mogen vertrekken daar met de beste wil van wereld niet meer van kan komen. van die tijd of aan dat mijn door Meheer eenige werken zijn opgelegd te weten de Riols en Platie Huisjes schoon te Houden is den duivel in den mensch gevaren om dat ik een vrijgezel ben en daar wel vrouwen zijn die dat wel ruw zouden kunnen bewerken maar bij verstopping de metselaar er bij zouden moeten halen en savond als een ander licht onsteek (zaterdag Avond) zonderlicht met een Alven emmer water de Platie Huisjes schoon kunnen maken en ik heb er vijf noodig. Ik hoop niet dat de heeren mijn krant verveelend zullen vinden daar ik wel eenige stippen van mijn werkzaam heden op het gesticht aan de Heeren zoude willen mededeelen, Onder het schoon maken der Riols kwam er wel is drek op de brillen der Huisjes te liggen en ik wist toe nog niet ander of vrouw moest die klaar houden maar dan had die vrouw daar veel van

te zeggen van het niet te willen doen dat moest die geen maar zelf weg maken die zulks deed dat is zeker al 4 a 5 keer Gebeurd.

Maar eens op een Zaterdag avond Cirka Acht uur had daar een oud mensch een ongeluk een Pot in plaats van in de Mestbak op een der twee Huisjes te gooyen en dat zag ik ik sprak dadelijk tegen dat mensch van ver gissing en dat zoude wel gered worden, en ik ga naar vrouw en vertel haar het ongeluk daar wierd mijn gezegd wij zullen het wegmaken, Maar Zondags morgen om alf 9 ga ik naar de Platie daar komt vrouw haar huis uit met de woorden dat een ieder het zijne maar klaar moest maken ik ga weder naar huis om 10 uur komt bij mijn aan huis en vraagd hoe dat daar mee aan moet want het lag er nog ik zeg tegen ik zal daar onderzoek naar doen, en toen ging ik naar Mijnheer met de woorden mijnheer ik heb immers niet meer te doen dan de Riools, Neen Jalink wierd mijn gezegd door Mijnheer gij moet de Huisjes ook schoon houden en ik maakte rechts omkeerd en maakte het schoon met de woorden tot vrouw dat zij er in het vervolg van ontheven was dat dat mensch wel scheen aan te staan en dan wilde zij morgen haar loon

maar op gaan halen, Nu nog een staaltje van het witten, ik heb de Platie Huisjes toen vrouw het schoonmaken daar nog aan deed 3 Maal gewit om de vuile vingers en op schriften er af te Houden om dat ik de Kalk nog overhad van de woonhuijes wat wierd mij van die zelfde vrouw gezegd dat witten had niet veel te beteeken, Maar ik stuurde mijn daar niet aan maar deed mijn werk, Naar het nederleggen van haar Ambt heb ik vrouw alle dagen Goeden dag gezegd maar het antwoord wierd alle dag flauwer in het laast geen Geluid meer, En nu is het Plaagen menigvuldig van drek op de Brillen en as en strooi voor de Mesbak heb ik zaterdag smiddag om 1 uur alles schoon en geschrob dan zondagsmorgen een hoopje as voor de Mesbak maar geen stroo want dat is zoo bij elkander geveegd maar as daar hoort de waterremmer bij Mijn getuige de oude van het Hier boven vermelde.

Zeer Achte Heeren

vergeefd mijn mijn Meenigvuldig schrijven want ik heb nog meer nu tred ik over tot de Vrouw van dat mensch in verbonds en vriendschapbetrekking met vrouw weet met eenheid van haar korps kinder heel geheimzinnig mede

te werken dus eendracht maak magt praat ik met een van mijn buuren dan staat er een van die jonge Ordenansen op weinigen afstand bij om woorden op te vangen welke dadelijk de moeder bericht word

En deze het bericht zoo gouw niet vernomen hebbende of zij Galopeerd naar Vrouw om het te verhalen

Vrouw heeft van onze aankomst aldaar tegen zin in ons gevonden om zij kon bij ons niet inkomen om alles na te sien om Haar Macienale tong in beweging te kunnen houden het welk door Goede daden door ons aan haar betoond heel zwart door haar zijn aangevreven, haar vergrijp tegen mijn is met de volle betrekking van mijn een aan vang genomen bestaande daar in 14 dagen lang haar keukenvuil met stroo vermengd half voor de Mestbak neer te werpen om het behagen te hebben om mijn om 12 uur met de bezem te zien exeseeren toen heb ik de tijd afgewacht dat zij met 2 vrouwen aan de pomp was en toen heb ik haar zeer vriendelijk verzocht om als het mogelijk was haar vuil in de bak te gooijen om dat de andere buuren het ook deden toen was holland in last schieten bombarderen met scheldnamen en om dat haar Kans niet te min zoude worden door

vrouw onder steunt met de woorden ik kwam hier pas kijken en ik had haar het brood uit de neus gestooten en ik verdruchte alde wede vrouwen Raad eens heeren wat een hard gelach voor mijn (want daar staat uitdrukkelijk beschreven verdruk geen weduwen of wezen want als zij tot mijn roepen zal ik hun zeker recht verschaffen en de straf die ik u zal opleggen zal verschrikkelijk wezen.)

Dus Hooggeachte Heeren er blijf geen mensch bij Haar verschoond, Want uw bediende Mijn Heeren die ik voor een knap man te boekstel word niet verschoont door de kleur hem van God gegeven, of schoon de man zich wel kan troosten daar ik zelf met de Eeretitel door vrouw ben aan gesteld ik heb haar vaak vermaant om toch niets zoo lichzinnig met haar spreken te zijn, Maar ja wel Petroleum op het vuur zoude eerder geblust kunnen worden dan het spraakvermogen van deze vrouw. Deze letteren door mij hier boven vermeld mijn Heeren worden door mijn bekrachtig met de woorden zoo waar als God leeft!

Mijn Heeren

ik ben voor 5 dagen Naar Mijnheer geweest om mijn Ambt to mogen nederleggen maar

daar wierd mijn gezegd mijn Ambt met ijver door te zetten daar zoude in de vergadering overgesproken worden. Maar in dien de Heeren mogt behagen mijn Moeder Goed willig te laten vertrekken dan zoude dat Ambt van zelf wel overgaan. Hier breek ik af mijnheeren en blijve met onderdanigste Dienstbaarheid
uw onderdanigste Dienaar

Geteekend

B. JALINK

Deventer den
2 Februarij
1874.

BROKSTUKKEN

*uit een zendbrief van een hooggeplaatst Ambtenaar bij
het Onderwys, aan de leeraren van de H. B. scholen.*

In de meeste mij bekende schoolgebouwen, zijn de groote vakken muur in de leerkamers gebroken, door het ophangen van kaarten. Dit is zeer aan te prijzen. De kaarten mogen er min of meer door lijden, maar zij voldoen alzoo aan hare bestemming en doen landvormen en grenzen onge-

merkt in het geheugen der jongelieden vast groeien. Op goed stevige, niet trekkende ramen geplakt, aan haken hangende, die voor alle kaarten passen en eveneens aan de schrijfborden voorhanden moeten zijn, goed vernist en genommerd, is de behandeling gemakkelijk. Ze behooren, nu en dan, om 't viereljaar b. v. verwisseld te worden, zoodat de zelfde klasse niet een jaar lang op dezelfde kaarten blijft turen. Op linnen geplakt en met rollen, lijden de kaarten bijzonder veel; zelfs wanneer men ze onaangeroerd tegen den wand laat hangen, kunnen een slorsig en vuil aanzien, scheef hangen en kleine gebreken bijna niet vermijd worden. Dat alle kaarten, daarvoor niet geschikt zijn spreekt van zelf. Allen die vormen aanduiden welke niet in het geheugen der leerlingen geprent behoeven te worden, en die slechts enkele malen s' jaars noodig zijn tot verduidelijking van bijzondere punten van historie of aardrijkskunde, behooren daaronder.

Op het onzinnige van strafwerk opgeven, heb ik nergens opmerkzaam behoeven te maken. Maar doorhalen en verscheuren van slorsig werk, met verplichting van het over te schrijven, heb ik hier en daar wel eens aangetroffen. Over het algemeen kan ik dat niet afkeuren; maar ik moet daarbij de uiterste voorzichtigheid aanprijzen en vooral

een zich voorstellen van het geheele karakter van den jongen wien zulks treft; of 't hem baten zal, al dan niet. Baat 't toch niet, spaar hem dan een' niets afdoenden straf, die hem slechts leert morren tegen het werk. Baat 't hem, blijf het dan toch zeldzaam toepassen, opdat hij zich niet went aan de noodzakelijkheid van te moeten overschrijven. Herhaaldelijk schrijven van dezelfde volzinnen, is eene geestdoodende penitentie, leert denken aan andere dingen dan degene welke men bezig is te schrijven, en moet eene penitentie blijven, voor allen die niet als kopiïsten de kost denken te verdienen.

Op eene gewichtige zaak moet ik ten slotte nog de Leeraren opmerkzaam maken; of het veelvuldig onzuivere in de taal dat zoowel in 't spreken als in 't schrijven bij hen opgemerkt wordt.

Hier bedoel ik niet de spelling, maar het eenvoudige gebruik van onnederlandsche woorden en uitdrukkingen, van germanismen onder anderen in overgroote menigte. Ik moet bekennen dat de leerboeken betreffende de wis- en natuurkundige wetenschappen, in de eerste plaats de vertaalde of die door vernederlandschte Duitschers geschreven zijn, soms overvloeien van zulke onzuiverheden in de taal; maar juist daarop wensch ik dat de

leeraars er zich op toe leggen om die onzuiverheden, overal waar zij ze ontmoeten, te ontwijken en er de leerlingen opmerkzaam op te maken. Dat zij zelve de zuivere taal leeren kennen is naar mijn inzien dure plicht voor eenen Nederlander dien men Nederlandsche jongelieden ter opleiding heeft toevertrouwd. De taalkundige voor het Nederlandsch, die aan de school gevestigd is, zal zijne mede leeraren gaarne met zijnen raad bij staan, wanneer 't geldt onzuiverheden aan te toonen. Ik bedoel hier vooral het gebruik van geheel onnederlandsche woorden, die reeds zoozeer op de tong van het algemeen liggen, dat men soms twijfelt er werkelijk tegen de taal gezondigd wordt; woorden als *doelmatig* voor *doeltreffend*, *benoodigd* voor *noodig*, *benaming* voor *naam*, *opvallend* voor *opmerkelijk* of *treffend*, *omgeving* voor de *omringenden* of het *gevolg*, *nevenzaak*, *nevenlijn* en *nevenbeeld* voor *bijzaak*, *bijlijn*, *bijbeeld*; *in den regel* voor *gewoonlijk* of *meestal*; *wals* (z) en *wals* (z) — *en* voor *rol*, *landrol*, *pletrol* en *rollen* of *pletten*, *wals* (z) — *werk* voor *pletterij*; zelfs het dwaze *van af*, hetgeen van Lennep zoo aardig met zijn *tot toe* verdreven had, vindt ik tot mijn spijt in een geschrift van een' onzer leeraars terug. Maar ik wil geen voorbeelden meer aanhalen, aan de leer-

aars is het even goed als aan mij toevertrouwd, om die woorden op te merken en te vermijden. Ik mag echter niet nalaten om u ook nog te wijzen op een, al meer en meer veld winnend misbruik dat wij van de Duitschers over hebben genomen, en waartegen de Vries en te Winkel zoo ernstig waarschuwen — het verbuigen namelijk in het meervoud van de latijnsche woorden, en niet het aanduiden van het meervoud door eenen Nederlandschen uitgang. *Examinandi* in plaats van *examinandussen*, *Catalogi* voor *catalogussen*, *programmata* voor *programma's*, en dergelijke meer.

Zeer vele van die verkeerdheden hebben wij te danken aan vreemd werkvolk, dat hun brabbeltaal aan opzichters en ingenieurs onwillekeurig opdringt, aan bureaumannen die zich uit onkunde in zulke vreemdigheden verlustigen, en aan de lieden die thans in onze besturen en bij de regeering de pen voeren. Het is aan de Hoogere Burgerscholen opgedragen, om het aankomende geslacht beter opgeleid, beter met de moedertaal bekend, ook tot deze laatstgenoemde betrekkingen voor te bereiden; maar hoe langzaam moet dat gaan, wanneer de leeraars zelve, niet allen hunne leerlingen tot voorbeelden kunnen verstrekken.

O P S T E L.

's Morgens vertrokken wij om half negen om naar Ems te gaan waar wij de baden moesten gebruiken, wij werden te Elten gevisiteerd, en tusschen Elten en Kleef ging de heele trein in een schuit om ons over den Rhijn te zetten. Men kon de Zwanentoorn zien, een oud kasteel, doch dat niet vervallen is. Wij kwamen om 12 uur te Keulen aan waar we twee uur stil hielden, we maakten van dien tijd gebruik om de stad eens te zien, daartoe werd er een rijtuig gehuurd, de koetsier reed langs den dom die nog niet geheel voltooid is, en in den vorm van een kruis gebouwd is, en vervolgens langs verscheidene kerken waaronder een joodsche was in Gothische steil gebouwd zeer mooi was. Er liggen twee bruggen over den Rhijn een schipbrug en een zeer mooie steenen brug, waarop twee standbeelden staan. Om twee uur vertrokken we naar Bonn waar we om 5 uur aankwamen.

Men had ons gezegd dat het hotel »le palais royal" Een van de beste was, wij namen dus daar onze intrek, het was een zeer groot hôtel met groote stallen en keukens en een prachtige tuin waarin eenige fonteinen waren.

Onze kamers hadden uitzicht op den Rhijn, het was een prachtig gezicht. Na den eten gingen we een toertje rijden door de nieuw gebouwde deelen der stad, en der voornaamste nieuwe straten was de »Coblenszer strasse.»

'S morgens om 10 uur gingen wij op de boot, die zeer mooi en zeer groot was, we voeren er den Rhijn me op tot Bingen. Wij kwamen langs verscheidene ruïnes bergen, rotsen en lief gelegen stadjes en dorpen. Te Bingen namen wij onze intrek in het Victoria hôtel, het is een klein stadje met een stinkende lijmfabriek, er kwamen de gansche nacht door zeer vele spoorren en stoomboten, die vlak langs het hôtel kwamen zoodat het een vreeselijk leven was.

's morgens vertrokken wij weer met de stoomboot tot Lahnstein waar we op de spoor gingen en om 2 à 3 uur te Ems aankwamen.

HET IS LOGENTAAL

dat een lasteraar gezegd heeft, dat Sara Hangjas, Huisvrouw van Jacob Eyer, die als braaf burger ter goeder naam en faam bekend staat, 26 Januari jl. zou zijn veroordeeld tot drie maan-

den eenzame opsluiting, en zij hare affaire een jaar lang niet mocht uitoefenen; neen, het is zoo niet, zij stond slechts als getuige voor het Provinciaal Gerechtshof in Noord-Holland, tegen een persoon, wiens naam zij niet wil openbaren. Zij meent echter gerustelijk te mogen aanvoeren, dat het den vuigen lasteraar nergens anders om te doen is, dan haar in hare affaire te benadeelen, mits dien waarschuwt zij iedereen, om dien laster niet verder te openbaren, ten einde zich voor vervolging te vrijwaren.

Amsterdam, 27 Januari 1875.

Sara Hangjus huisvrouw

van I. A. Eyer.

Tapster in de Sintpietersteeg.

Handelsblad, Zaterdag 30 Jan. 1875.

(Nieuwe Rotterd. Donderd. 8 Oct. '74)

WelEd. Achtbare Heer

Mijn. Heer. G. VERSCHUUR

Daar het ons ten hoogsten spijt dat het zoo met de deken is afgelopen maar het is volkomen

onschuld. De deken is bij toeval onder ons bed geraakt toe de Heeren bij ons aan huis zijn gekomen en hebben dezelve op de stoel voor ons bed gelegd en daar afgeraakt en onder ons bed gekomen, zonder ons weten, Dus Heeren neemt het ons volstrekt niet kwalijk Daar wij al met den Heer Geertsema gesproken hadden en door zijn tusschenkomst aan UED verzonden zoude worden, en ingepakt bij den Heer Geertsema te huis en gereed voor de verzending kwam de Veldwachter om dezelfde te halen. Daar ons zulks noch nooit in tusschenkomst door Poliesie is over gekomen en ons noch al vrij wat in onze eer komt nu verwachten wij noch eens antwoord weer terug of dezelfde overgekomen is en in wat naam.

In afwachting teeken wij ons

Uwe dienstwillege Dienaar

Utterburen Gem. Zuidbroek (W. g.) E. BOTJES.

Den 28 Sept. '74

G. VOORTHUIS.

EEN BRIEF VAN EEN KORPORAAL
UIT ATCHIN.

(Utrechtsch-provinciaal en stedelijk Dagblad.
Maandag 1 Febr. '75)

..... Moeder Broeder en Zuster ik moet u vertellen ik had Atchin heel anders verwacht als dat ik het heb gevonden want zij riepen zoo over die kraton maar toen ik die voor eerst zach viel het mijn zeer tegen mooijs is er niet aan maar om er in te dat gaat zoo gauw niet daar hebben zij voor moeten kloppen maar als gij hem zach dan zou u zeggen nauw dat val mijn tegen het is een groot terijn met een sterke vesting er om heen en een grafplaats voor den Sulthan op heden ziet hij er goed uit omdat hij hem van ons in order hebben gemaakt en nu vuren zij altijd maar op de kraton dag en nacht dan maken zij klijne aanvallen op die kleine versterkingen maar zij krijgen altijd slaag zooveel zij willen hebben ik lach in een versterking de Petoet geheeten toen was ik op wacht omstreeks des nachts drie uur het was volle maan toen zagen wij een man of tien voor de Kalie staan die vlak tegen de benting lag toen maakte wij de Luiteant wakker die lach te slapen wij liet ze eerst over de Kalie ko-

men toen zij er over waren lieten wij ze komen tot op dertig pas en toe begonnen wij te vuren en die kerels op de loop maar wij schoten er van de tien zeven aan en die andere op de loop door de Kalie heen toen die drie door de Kalie liepen daar schoten wij er noch twee van aan die er niet meer door kon komen die dreven de Kalie af en verdronken en een ontvluten wij kwamen de benting niet uit maar toen het dag werd Toen zijn wij gaan kijken met de luiteant toen wij omtrend bij die Atchineezen waren die daargekwetst waren zij konden niet weg loopen omdat zij zwaar gekwetst waren, maar toen wij er omtrent waren stonden er twee van die gekwetsten op en vlogen nog tegen de geweren van ons op een van die twee sloeg met zijn hand door het banjonet maar wij waren allen geladen en schoten dadelijk op die twee die met zijn hand door het banjonet sloeg wilden de luiteand een slag met de kleban geven maar die soldaat trok zijn geweer af en schoot hem in de borst zoodat hij achter over viel op den grond en was dadelijk dood en die anderen schoten zij er ook neer twee in de Kalie zeven dood dus wij hadden er negen van de tien

